ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޖަދުވަލު

އިޖުތިމާޢީ ކޮމިޓީގެ 14 ވަނަ ބައްދަލުވުން

5 އޮގަސްޓު 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީރޫމް ކޮޓަރި 5)

ފެށުނު ގަޑި: 10:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ ޒާހިރު}

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

بسم الله الرحمن الرحيم. އިމިގްރޭޝަން ކޮމިޓީގެ 14 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ބައްދަލުވުމުގައި އެޖެންޑާކޮށްފައި މި ވަނީ ދެ ބިލެއްގެ މަސައްކަތެވެ. އެގޮތުން ފުރަތަމަ ކުރިއަށް ގެންދާނީ މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރގެ ބިލު ދިރާސާކޮށް ގޮތެއް ނިންމުން. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރީ ދުވަހެއްގައި ވެސް ވަނީ ކޮށްފައި. ދެން ބިލަށް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެ ދުވަހު ފާސްކޮށްފައި ހުރި ބައެއް މާއްދާތަކާއި އަދި މިއަދު ގެންނަ ބައެއް އިސްލާހުތަކާ އެކު މިއަދު މި ބިލަށް ގެނެވޭ ކޮމިޓީން ނިންމުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް، އެއީ މިއަދުގެ އެޖެންޑާގައި އޮތް ކަމަކީ. އެހެންވީމާ، މިހިސާބުން އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހުށަހަޅައިލާނަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށް ހުއްޓުނު). އިއްޔެ ދޯޖެގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެންމެ ކޮމިޝަންބޯޑަކާއި އަދި މިގޮތަށް އެޓަރނީ ޖެނެރަލް އޮފީހުގެ ލީގަލްޓީމާއި، މި ބައިވެރި ހިއްސާ އެ ކުރެއްވި. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު ދެން މިހާރުން ހަމަ ބިލަށް އިސްލާހު ހުށަހެޅުމުގެ މި ފުރުސަތު ހުޅުވައިލަން. ހިނަވަރު އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

<u>ހިނަވަރު އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުގައްރިރު. ބިލުގެ 5 ވަނަ މާއްދާ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގޮތް. 5 (ހ). މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ނުވަތަ ފުލުހުން ދޮރު ދޭ ކަމާ ބެހޭ ޤާނޫނުތަކުގެ ދަށުން މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ކަމުގައި ކަނޑައަޅާ އެ ޝޫން ވެސް މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އަދާކުރުން. ސަބަބު؛ ބިލުގެ 25 ވަނަ މާއްދާއިން 30 ވަނަ މާއްދާގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކުގައި މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރ ހިންގުމަށް މުޢާމަލާތުކުރުމުގައި، ޝަރުޠާ ކުރަނިވުމަށް ފުރުސަތު ދިނުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން، ޤާނޫނީ ޒިންމާ ބެލެހެއްޓުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު އެ ސެންޓަރަށް ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އަދި އެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޖެހިގެން ދާ އެ ސެންޓަރގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގައި ހިމެނޭތީ ސަރުކާރު ބަޔާންކުރުމަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މެންބަރު. ހިތަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ ފާސާ.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)އަށް އިސްލާހު ގެނައުމަށް ފެންނަ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) އެގޮތުން، މި ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެންތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްވެއްޖެ. ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

2- ބިލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އިސްލާހުކުރަން ހުށަހަޅާ ގޮތް. 8- (ޅ). ހިންގުމުގެ ދާއިރާއިން މަދުވެގެން 5 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ ތަޖުރިބާ ލިބިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމުގައި ވުން. ސަބަބު؛ އިންޝުއަރެންސްއަކީ ޓެކްނިކަލް ދާއިރާއަކީ ބޮޑު ދާއިރާއެއް ކަމަށް ވާތީ، އެކަށީގެންވާ ތަޖުރިބާ މި މަގާމަށް ހޯދުމުގައި ދަތިތަކެއް ކުރިމަތިވާނެ، ތަޖުރިބާގެ މުއްދަތު ކުޑަކުރުމަކީ، ބިލުގައި ރަޖިސްޓްރާރގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކަށް ކަމުގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި އަދާކުރުމަށްޓަކައި އެކަށީގެންވާ ގާބިލްކަން ލިބިގެންވާ ފަރާތެއް ކަމުގައިވުން މި މާއްދާގެ ބޭބޭގައި ބައިނަލްއަގުވާމީ އެހެން ތަޖުރިބާކާރު ބައިނަލްއަގުވާމީގެ ބަދަލުގައި މި އަޅުގަނޑު އެ އިސްލާހު ހުށަހަޅަމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސައުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް އިސްލާހެއް ގެނައުމަށް ފެންނަ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ އިއްތިފާޤުން މި މާއްދާ ފާސްވެއްޖެ. ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

3- ބިލުގެ 10 ވަނަ މާއްދާ، (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އިސްލާހުކުރުމަށްފަހު އޮތީ ގޮތް. 10- (ހ)، 2. މަގާމުން އިސްތިއުފާދިނުން. ކުރީގައި މި އިންނަނީ އިސްތިއުފާދިނުން. ސަބަބު؛ އިބާރާތް އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ގޮތުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ އިސްލާހު، ބިލުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ މާއްދާ އިސްލާހުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުން ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން މި މާއްދާ ފާސްވެއްޖެ. ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

4- ބިލުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގޮތް. 14- (ނ). ޒުވާނުންނަށް ފްރީލާންސިންގް ފަސޭހަކުރުމުގެ ގޮތުން އިލެކްޓްރޯނިކް ވަސީލަތްތަށް ޕްލެޓްފޯމް ޒުވާނުންނަށް ފްރީލާންސިންގާއި، އަދި ފްރީލާންސަރުންގެ ޒުވާނުންނަށާ ބެހޭ މައުލޫމާތު އާންމުންނަށް ފަސޭހައިން ލިބޭނެ އިންތިޒާމެއް ހަމަޖެއްސުން. ސަބަބު، ސާފުސީދާކޮށް އާންމުންނަށް ފަސޭހައިން ދޭހަވާނެ ފަދައިން އިޢުލާންކުރުމަށް.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލި މޫސާއަށް.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލި މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހެޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލި މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިސްލާހުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިބި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

5- ބިލުގެ 21 ވަނަ މާއްދާ (ނ)ގެ ތިންވަނަ ނަންބަރު އުނިކުރުން. ބިލުގައި އެ މާއްދާ އޮތް ގޮތް. 21- (ނ)، 3؛ ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ ފިކުރީ މުދަލުގެ ވެރިފިކޭޝަން ލިބިދޭ ހައްގުތަކެއް. ސަބަބު؛ މި ނަންބަރު އުނިކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ފިކުރީ މުދަލުގެ ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ހައްގުތައް ލިބިދޭ މުދަލާ ބެހޭ ކަމާ ގުޅޭ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެ ހައްގުތައް އިތުރަށް ދަމަހައްޓައި ހިމަނަންޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތުމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހުރަވީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ.

ހުރަވީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހުރަވީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އުނިކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

6- ބިލުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 6 ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. އިސްލާހުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ގޮތް. 21- (ހ)، 6. ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ ފިހާރަ މުދަލާ ގުޅޭ ގޮތުން ދަނޑުވެރިޔާގެ ހިމަނަން މި ގާނޫނު ނުވަތަ ފިހާރަ މުދަލާ ގުޅޭ ކަމާ ބެހޭ ގާނޫނުން ލާޒިމުކުރާ މުޢާމަލާތްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު. ސަބަބު؛ ބިލުގެ ރަޖިސްޓްރީގެ ގޮތުގައި ބޭނުންކޮށްފައި ވަނީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ވާހަކަ ކަމުން އެކަން ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރުމަށާއި، ގާނޫނު ލާޒިމުކުރާ، އެއީ މި ގާނޫނު ނުވަތަ ފިހާރަ މުދަލާ ގުޅޭ ކަމާ ބެހޭ ގާނޫނުގައި އެކަން ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރުމަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހުރަވީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ.

ހުރަވީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 6 އިސްލާޙުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ފެނިވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގެ ވަޑައިގެންތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

7- ބިލުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާޙުކުރުން. ބިލުގައި އެ މާއްދާ އޮތް ގޮތް. 28- (ނ). މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހަޅާނެ ގޮތުގެ އިޖުރާއާތުތަކާއި، އެފަދަ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. އިސްލާޙުކުރަން ހުށަހަޅާ ގޮތް. 28- (ނ). މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހަޅާނެގޮތުގެ އިޖުރާއާތުތަކާއި، އެފަދަ ނިންމުން މުރާޖަޢާކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތަކާއި، މުރާޖަޢާ ކޮމިޓީ އެކުލަވައިލާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. ސަބަބަކީ؛ ބިލުގެ 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގައި ރަޖިސްޓްރާރގެ ނިންމުންތަކާއި އިޢުތިރާޒުކޮށް ބިލުގެ 26 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހެޅޭ މައްސަލަތަކާއި ބެހޭގޮތުން ރަޖިސްޓްރާރައަށް ލަފާދިނުމަށް ޓެކްނިކަލް މުރާޖަޢާ ކޮމިޓީއެއް އެކުލަވައިލާފައި އޮންނަންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވިޔަސްވެސް، މުރާޖަޢާ ކޮމިޓީ އެކުލަވައިލާނެ ގޮތް ބިލުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާތީ، މުރާޖަޢާ ކޮމިޓީ އެކުލަވައިލާނެ ގޮތުގެ އުސޫލުތައް ގަވާއިދުގައި ހިމަނަންވާނެކަން ބިލުގައި ސާފުކޮށް ބަޔާންކުރުމުގެ ގޮތުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު). ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ޤަރާރު 28 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިސްލާޙުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް އެދެން. (ވޯޓުދެއްވުން) ނަތީޖާގެ މިވަގުތު ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޤަރާރުގެ 31 ވަނަ މާއްދާއަށް (ނ) އިތުރުކުރުން. (ނ)، މި މާއްދާގެ (ހ)ގައި އެހެން ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، ޤާނޫނު ނަންބަރު 23/2010 (ކޮޕީ ރައިޓާ އަދި ގުޅޭ އެހެނިހެން ހައްޤުތަކާ ބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ކޮޕީ ރައިޓު ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި ދަފުތަރު ބެލެހެއްޓުމުގެ ކަންކަން މި ޤާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުމާ އެކު ކުރާނީ ރަޖިސްޓްރާރއެވެ. ސަބަބު؛ ކޮޕީ ރައިޓުގެ ހައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފަރާތްތަކުން މިހާރު ހުށަހަޅަމުންދަނީ މިނިސްޓްރީއަށް ކަމަށް ކޮޕީ ރައިޓާ ގުޅޭ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީ، އެއް އުސޫލަކުން ފުލުހުން ދުވަހާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކަށް ބައްޓަންކުރުމަށް ކުރިމަތިވާފަދަ ގޮންޖެހުން ބައިވެރިކުރުމަށް ކޮޕީ ރައިޓު ރަޖިސްޓްރީކުރުމާއި ދަފުތަރުކުރުމާ ގުޅޭ މަސައްކަތްތަކުގައި ކޮށްދިނުމާއި އިންތިޒާމުކުރުމަށް މި ޤާނޫނުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ ތަރުތީބު ހިފެހެއްޓުމުގެ ގޮތުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތާއީދުކުރައްވާނީ ކޮބާތޯ. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާއަށް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް ތަޢުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 31 ވަނަ މާއްދާ މިހާރު އިން މާއްދާ (ހ) އަށް ބަދަލުކޮށް، އެ (ށ) އިތުރުކޮށް، (ށ) އިތުރުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

8- ބިލުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިސްލާހުކުރުން. 32- (ހ). މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދަންޖެހޭ އުސޫލުތަކާއި ގަވާއިދުތަކެއް ހަދައި ހިންގާނީ ރަޖިސްޓްރާރއެވެ. ސަބަބު؛ ބިލުގައި ގަވާއިދު ހެދުމަށް ބައްޔަންކޮށްފައިވާ މާއްދާތަކުގެ އެ ގަވާއިދުތަކެއް ހަދަންވާނީ ރަޖިސްޓްރާރ ކަމަށް ބައްޔަންކޮށްފައިވާތީ، މި އަކުރު އިތުރަށް ސާފުކޮށްދިނުމުގެ ގޮތުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާއަށް.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޗެއަރ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިސްލާހުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. (ވަގުތީ ހުއްޓުމަކަށްފަހު). ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީއަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

<u>ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފެށުން؛ 33. މި ގާނޫނަށް އަމަލުކުރަން ފަށާނީ މި ގާނޫން ފާސްކޮށް ތަސްދީޤުކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު 1 ޖަނަވަރީ 2026 އިން ފެށިގެންނެވެ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާއަށް.

<u>ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޙްތަރަމް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހެޅުއްވައި، ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ބިލުގެ 33 ވަނަ މާއްދާގެ އިޞްލާޙުކުރުމަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ މެންބަރުން ވޯޓުދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓުދެއްވުން) ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެންނެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާގުން ފާސްވެއްޖެ. ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ.

<u>ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދޭ! ދެންމެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގެނެވުނު ހުރިހާ އިޞްލާޙުތަކާ އެކު މި ބިލު ފާސްކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި ބިލަށް ގެނެވުނު ހުރިހާ އިޞްލާޙުތަކާ އެކު މި ބިލު ފާސްކުރަން އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ.

<u>ހަނިމާދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީގެ ހުށަހެޅުމަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަން.

ރިޔާސަތުން ވޯޓަށްއެހުން:

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ހުށަހަޅުއްވައި، ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާ ތާއީދުކުރައްވާފައިވާ ހުށަހެޅުން، ޕަބްލިކް ޕްރޮކިއުމަންޓް ބިލުގެ އާދޭސް ބިލު ދިރާސާކުރާ ކޮމިޓީއަށް ގެނައުމަށް ޖަލްސާގައި ކޮމިޓީއަށް ފޮނުވުމަށް މެންބަރުން ވޯޓަށް ދެއްވުމަށް ދަންނަވައިލަން. (ވޯޓަށްއެހުން)
ކޮމިޓީގައި މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވެއްޖެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ދާނީ އެޖެންޑާ
އައިޓަމު 2 އަށް. ޕްރޮކިއުމަންޓް ބިލުގެ ބިލު ދިރާސާކުރުން. ޕްރޮކިއުމަންޓް ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އަދި ނުނިމޭ ކޮމިޓީގައި
މިއަދު ކިޔުމުގެ ބައި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދަންނަވައިލަން. އިޞްލާޙު މާއްދާ ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ދަންނަވައިލަން.

އިޞްލާޙު މާއްދާ ވޯޓަށްއެހުން:

ޕްރޮކިއުމަންޓް ބިލުގެ ބިލު؛ 1 ވަނަ މާއްދާ. ފުރަތަމަ؛ ތަޢާރުފާއި ނަން. 1- (ހ). މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޕްރޮކިއުމަންޓާއި އެއާ
ގުޅޭ އުޞޫލުން ޙަރަކާތްތެރިވާ ޙަރަކާތްތަކުގެ ރޭވުން، ހަރަކާތްތެރިވާ ގަވާއިދުތަކާއި، އެ ޙަރަކާތްތަކުގެ ޙަރަކާތްތެރިވާ ގުޅުންތަކާއި
ގޮތުން އެކުލެވޭ ޒިންމާތަކުގެ ބާރުތަކުގެ ގާނޫނަށް. (ށ). މި ޤާނޫނަށް ކިޔާނީ، "ޕްރޮކިއުމަންޓް ބިލުގެ ޤާނޫނު" އެވެ.
މަޤްޞަދު؛ 2- މި ޤާނޫނުގެ މަޤްޞަދަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ތާރީޚީގޮތުގައި އެ ވަނީއެވެ. (ހ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި
އުފެއްދުންތެރިކަމާއި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ތަރައްޤީކުރުމަށް ޕަބްލިކް ޕްރޮކިއުމަންޓް ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގެ ނިޒާމުގެ
ހިންގުމަށް ތަފާސްހިސާބު ޗާޓުގައި އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން. (ނ). ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކުރާ
ޕްރޮކިއުމަންޓް ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ ޕްރޮކިއުމަންޓާ ގުޅޭ ޕްރޮކިއުމަންޓާއި ގުޅޭ ފުރިހަމަޕްރޮސެސް ޖިހާތުތަކުން
ޙަރަކާތްތަކުގެ ދާއިރާ ބަޔާންކުރުން. (ނ). ގާނޫނާ ހިލާފު ޚަރަދުތަކާ ގުޅޭ ފުރަތަމަ ޤާނޫނާ ހިލާފު، ޙަރަކާތް ގެއްލޭ
ޚަރަދުތަކަށް ޖަވާބުދާރީވުން ޚަރަދާ ގުޅޭ ގަވާއިދުން. ފުރަތަމަ މާއްދާ. ޕްރޮކިއުމަންޓާއި އެއާ ގުޅޭ ޙަރަކާތް. ޕްރޮކިއުމަންޓް. 3- މި
ޤާނޫނުގައި "ޕްރޮކިއުމަންޓް" ކަމަށް ބުނެފައި އެ ވަނީ، އެއް ޚަރަދުތަކެއް ގުޅޭ ސަރުކާރަކުން ފަރާތެއް ސަލާމަތް ޚަރަދުތަކެއް
ގުޅޭ ސަރުކާރަކުން ހޯދާ ތަކެތީގެ ޚިދުމަތަށް ޖިހަތުގެ ހިމެނެއެވެ. ވަކިން ހޯދާ ސާމާނު ރަޖިސްޓަރީ
ނަމަ، ސަރުކާރަ ތަކެތި، ސަރުކާރަ ޚިދުމަތް، ސަރުކާރަ ޤަވާއިދުގެ އެއްބަސްވުމެއް އަދި ކުރަހާތަކުގެ ތަކެތި އެއްފަހަރުގެ
އިތުރުން އެފަދަ ހިންގުންތަކުގެ ތަކެތި އެއްބަސްވުންތަކެވެ. ޕްރޮކިއުމަންޓުގެ ޚިދުމަތް ކަމަށްފާހަގަކުރެވޭ. 4- (ހ)
ޕްރޮކިއުމަންޓަކީ ގުޅިގެން އެކްސްޕްރެޝަން ޚިދުމަތް ހިމެނޭ ގޮތުގައިވާ ގޮތުގެ ކަމެއްގެ ތަރުތީބު އެ ވާނެ

ރަޖިސްޓަރީކުރުމުންނެވެ. (ށ) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން މާލިކުން ރަޖިސްޓަރީކުރުވުމީ އެ މާލިކުން ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ބަލައި މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ސަރުކާރު ހުށަހަޅުއްވައި އެންމެ ފުރިހަމަކުރުމާ ފަރާތަކަށް، ނުވަތަ މި ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަކަށް ޒިންމާދާރުވާ ބަޔަކު ހުށަހަޅާފައިވާ އެންމެ ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ފަރާތަކުންނެވެ. ރަޖިސްޓަރީކުރުމުން ލިބިދޭ ބައްދަލެއް. 5- (ހ). އެއްވެސް ފަރާތަކުން ރަޖިސްޓަރީކުރާ ބެނިފިޝަލް މާލިކުންގެ ފިހުރިސްތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންވާނީ އެ މާލިކު ސިފަ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްވެސް ނިސްބަތަކުން އެ މާލިކު ނިސްބަތްވާ މުދަލާ ސިފަ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްވެސް މުދަލެއް ނުވަތަ ހިއްސާތަކުގެ ބެނިފިޝަލް އޯނަރުންގެ ފިހުރިސްތު ސަރުކާރުން ބެލެހެއްޓުމުގެ ފަރާތުން އެ ނިސްބަތް ބެލެހެއްޓުމުގެ ފުރިހަމަ ރަޖިސްޓަރީކުރާ މާލިކުގެ ފިހުރިސްތު ލިބިގެންވާނެއެވެ.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ބަލައި ރަޖިސްޓަރީކުރާ މާލިކަކާ ސިފަ އެއްގޮތް ނިސްބަތް އެހެން ފަރާތަކުން ބެލެހެއްޓުމުން، އެ މާލިކު ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ހިއްސާ ސިފަ އެއްގޮތް މުދަލަކާ ނުވަތަ ހިއްސާއަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމަށްވާ ނަމަ، އެކަމުގެ ސަރުކާރުން އެހީތެރިވުމުގެ ފުރިހަމަ ކަމާގުޅޭ ޒިންމާއެވެ. (ނ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން މާލިކުގެ ފިހުރިސްތުގެ ހުރިހާ ނުވަތަ ރަޖިސްޓަރީކުރާ އަދި މަޢުލޫމާތު މާލިކަކާ ސިފަ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްވެސް ނިސްބަތް ބެލެހެއްޓުމުގެ އެ މާލިކު ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ހިއްސާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްވެސް ނުވަތަ މުދަލާ ހިއްސާއަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމަށްވާ ފިނިޝަލް، އެ ނިސްބަތް ބެލެހެއްޓުމުގެ ސަރުކާރުން ރަޖިސްޓަރީކުރާ ބެނިފިޝަލް މާލިކު ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ހިއްސާ ގުޅުމުގެ އެކަން ދެނެގަތުމަށް ކަމުގައިވާ ނަމަ، އަދި އެހެނިހެން ސަރުކާރުން މާލިކު ރަޖިސްޓަރީކުރާ ފަރާތަށް ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ގުޅުމުގެ ފިހުރިސްތުގެ ފަރާތްތަކުން އެކަން ސަރުކާރު، އެހެނިހެން އެ ނިސްބަތް ބެލެހެއްޓުމުގެ ފިހުރިސްތު ބައްދަލު ރަޖިސްޓަރީކުރާ މާލިކުގެ ފިހުރިސްތު ލިބިގެންވާނެއެވެ. ރަޖިސްޓަރީކުރުމުން ލިބިދޭ ބައްދަލުގެ ދާއިރާ.

6- (ހ) ބެނިފިޝަލް މާލިކުގެ ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ ސަރުކާރުން މާލިކުގެ ފިހުރިސްތު މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ބައްދަލުގެ އަންނަނިވި ކަންކަން ކުރުމަށް ބެލެހެއްޓުމުގެ ނުކުރެވޭނެއެވެ. (1) ރަޖިސްޓަރީކުރާ މާލިކުގެ ދަށުން ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ދިފާޢުކުރުމާއި ގާނޫނީ ނިޒާމީގޮތުން ބާރުތަކުގެ އެއްވެސް ފަރާތުގެ ނުވަތަ އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ޒިންމާދާރުވުމާ ހިނދަކު، ނުވަތަ ޒިންމާދާރުވުމުގެ ހިނދަކު އެހެން ފަރާތަކުން އެ މާލިކުގެ ބެލެހެއްޓުމުން. (2) ރަޖިސްޓަރީކުރާ މާލިކު ޖަވާބުދާރީ ސިފަ ނުވަތަ ހިއްސާދާރު، އެ މާލިކުގެ ފިހުރިސްތު ނުވަތަ މާލިކުގެ ވަކިފަރާތުން އަދި ފަރާތްތަކުގެ ސަރުކާރު ނުވަތަ ހިއްސާދާރުން ބެލެހެއްޓުމުގެ އަދި ދައުލަތުގެ މަސައްކަތުގައި އެހެން ފަރާތަކުން އެ މާލިކުގެ ބެލެހެއްޓުމުން. (3) ސަރުކާރުގެ ނުވަތަ

ޚިދުމަތްތަކުގެ ބާވަތް ނުވަތަ ފެންވަރު ނުވަތަ މިންވަރު ނުވަތަ އަގު ނުވަތަ މުދަލެއް އުފައްދާފައިވާ ނުވަތަ ސަޕްލައިކުރެވުނު ވަގުތު ނުވަތަ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދެވުނު ވަގުތު ނުވަތަ އެ ނޫން ވެސް މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ ސިފަތަކާ ގުޅުންހުރި ޢަލާމާތް ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުން. (4) މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއްކަން ކަނޑައެޅިފައިވާ ބޭނުން ތަފާތުކުރުމުގެ ގޮތުން ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ މާރކާއެއް ކޮންމެހެން ބޭނުންކުރަންޖެހޭ ހާލަތްތަކުގައި އަދި [illegible] އެކްސެސަރީޒް އަދި ސްޕެއަރޕާޓްސް [illegible] ހާލަތްތަކުގައި އެކަން ފާހަގަކުރުން އާ މާރކާގެ ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުން. (5) މީހެއްގެ ނަން، ނުވަތަ އެޑްރެސް، ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ ވިޔަފާރިކުރާ ތަނުގެ ނުވަތަ މުދަލާއި ޚިދުމަތް އުފެއްދި ނުވަތަ ޖިއޮގްރަފިކަލް އިންޑިކޭޝަން ތަނުގެ ނަން ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުން ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ ވިޔަފާރި ކުރިން ހިނގި އެހެން މީހެއްގެ އެފަދަ އެއްޗެއް ނުވަތަ ތަކެއް ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުން. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ (2)، (3)، (4) އަދި (5) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ސަބަބުން މާރކާ ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ފަރާތުގެ ޙައްޤުތަކަށް ހަނިވެގެންނުދާނެ އެ ކަންކަމަކީ އެ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ އަސްލާ މެދު [illegible] ކަންކަން ކަމުގައިވާ ސަރަހައްދު. ތިންވަނަ ބާބު؛ ޓްރޭޑްމާކު ރަޖިސްޓަރީކުރުން. އެއް ވަނަ ބައި، ރަޖިސްޓަރީކުރުމާ ބެހޭ އާންމު އުސޫލުތައް. ޓްރޭޑްމާކު ރަޖިސްޓަރީކުރަން އެދި ހުށަހެޅުން. 7- (ހ) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ޓްރޭޑްމާކެއް ރަޖިސްޓަރީކުރަން ޓްރޭޑްމާކުގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް ނިޝާނެއް ރަޖިސްޓަރީކުރެވޭނީ މި ގާނޫނާއި މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. (ނ) ޓްރޭޑްމާކެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތަކުން އެ ކަމަށް އެދި ހުށަހަޅަންވާނީ މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ މަޢުލޫމާތާއި ލިޔެކިޔުމާ އެކު ކަނޑައެޅިފައިވާ ފީ [illegible] (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކުރާފަދައިން، ޓްރޭޑްމާކު ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާއިރު އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތާއި ތަކެތި ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (1) ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް؛ (2) ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ އެހެން ޤައުމެއްގެ ރައްޔިތެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެ ފަރާތުގެ ޤައުމީ ނިސްބަތް، އަދި އެ ފަރާތަކީ ޤައުމެއްގައި ދިރިއުޅޭ ބިނާކޮށްފައިވާ ނަމަ އެ ޤައުމެއްގެ ނަން، އަދި އެ ފަރާތަކީ ޤައުމެއްގައި އިންޑަސްޓްރިއަލް ނުވަތަ ވިޔަފާރީގެ މަރުކަޒެއް ގާއިމުކޮށް ހިންގަމުންދާ ނަމަ އެ ޤައުމެއްގެ ނަން. (3) ހުށަހަޅާ ފަރާތަކީ ގާނޫނީ ޝަޚްޞެއް ނަމަ، އެ ގާނޫނީ ޝަޚްޞު ގާއިމުކުރެވުނު ގާނޫނު އަދި އެ ޝަޚްޞު ގާއިމުކޮށްފައިވާ ޤައުމު، އަދި އެ [illegible] ހިނގާ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ކަމުގައިވާ ނަމަ އެ ސަރަހައްދުގެ ނަން. (4) ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ތަމްސީލުކުރާ ވަކީލަކު މީހަކު އައްޔަންކޮށްފައިވާ ނަމަ އެ ފަރާތްތަކުގެ ނަމާއި އެޑްރެސް. (5) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި

ބައިނަލްއަޤްވާމީ މިންގަނޑުތަކާ ފެތޭ މާއްދާގެ ގުޅޭ ރަޖިސްޓްރޭޝަންތައް. (6) މާއްދާއަކީ އެ ބާވަތުގެ މާއްދާއެއްގައި ހުންނަންޖެހޭނެ ކަމުގައި މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ވަކި ޝަރުޠުތަކެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބާވަތުގެ މާއްދާއެއް ނަމަ، އެ މާއްދާ ގުޅިގެން އެ ޝަރުޠުތަކަށް ފުރިހަމަވާކަން އަންގައިދޭ ބަޔާނެއް. (7) މާއްދާގެ ޚާއްޞަ ސިފަތަކުގެ ގޮތުގައި އެ މާއްދާގެ ކުލަ ކަނޑައަޅަން ބޭނުންވާ ކަލަރާ ނަމަ އެކަން އަންގައިދޭ ބަޔާނެއް. (8) މާއްދާގެ ނުވަތަ މާއްދާގެ ބައިތަކުގެ ކެމިކަލް ތަރުކީބު. (9) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކުރާ ތަފްސީލުތައް ހިމެނޭގޮތުން މާއްދާ ބޭނުންކުރަން ގަސްދުކުރާ މުދަލާއި ޚިދުމަތްތަކުގެ ލިސްޓެއް. (10) ރަޖިސްޓްރޭޝަން ފީ. (11) މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އެނޫންވެސް މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ލިޔެކިޔުން. ފައިލްކުރުމުގެ ތާރީޚު؛ 8 މާއްދާއެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ޓަކައި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއްގައި އަންނަނިވި ޝަރުޠުތަކާއި ފުރިހަމަވާ ކަމުގައިވާ ނަމަ އެ ހުށަހެޅުން ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހެޅުނު ތާރީޚަކީ މި ޤާނޫނުގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި އެ ހުށަހެޅުން ޤަބޫލުކުރި ތާރީޚު ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. (ހ) މާއްދާއެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެދޭފަރާތުން އެނގޭގޮތަށް ހުށަހެޅުމަކާއި ގުޅިގެން. (ށ) ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ފަރާތް ނުވަތަ އެ ފަރާތުން ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތާ ގުޅޭނެ މަޢުލޫމާތު. (ނ) ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ފަރާތް ނުވަތަ އެ ފަރާތުން ތަމްސީލުކުރާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަރާތާ ގުޅޭނެ ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުމުގެ ކޮޕީއެއް. (ރ) ރަޖިސްޓްރީކުރަން ހުށަހަޅާ މާއްދާގެ ތަފްސީލު ހިމެނޭ ލިޔުމެއް. (ބ) ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހުށަހެޅުމާއި ގުޅިގެން ދައްކަންޖެހޭ ފީ ދައްކާފައިވާކަމުގެ ލިޔުމެއް.

9- (ހ) ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހެޅޭ ކޮންމެ ހުށަހެޅުމެއް، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހަދާ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ރަޖިސްޓްރާރު ބަލައި ފާސްކުރަންވާނެއެވެ. މާއްދާގެ ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހުށަހެޅުން ބަލައިގަތުމަށް ފަހު، ރަޖިސްޓްރާރު އެ މާއްދާ ރަޖިސްޓްރީކުރާނެއެވެ. އަދި އެ މާއްދާ ރަޖިސްޓްރީކުރިކަމުގެ ލިޔުން ދޫކުރަންވާނެއެވެ. 6 (ހަޔެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ދޭންވާނެއެވެ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ސެޓްފިކެޓު ދޫކުރުމަށް ފަހު ރަޖިސްޓްރާރު ހުށަހެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް، އެ ރަޖިސްޓްރީ ކުރުމާއި ގުޅިގެން ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިތުރު ލިޔެކިޔުން. (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ބައިތަކުގެ ތެރެއިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަމަ މާއްދާ ރަޖިސްޓްރީކުރުން އެދި

ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާތާ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން އަންނަނިވި މަޢުލޫމާތާއި ތަކެތި ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (1) ކުރީގެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުނު ބޭރު ޤައުމުގެ އިދާރާއިން އަސްލާ އެއްގޮތްކަމުގެ ތައްގަނޑު ޖަހާފައިވާ އެ ހުށަހެޅުމުގެ ކޮޕީއެއް. (2) އެ ހުށަހެޅުމަކީ އިނގިރޭސި ބަހުން ފިޔަވައި އެހެން ބަހަކުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް ނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމުގެ ތަރުޖަމާ. (3) ކުރީގެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުނު ބޭރު ޤައުމުގެ އިދާރާއިން ދޫކޮށްފައިވާ އެ ހުށަހެޅުން ފައިލުކުރި ތާރީޚު އަންގައިދޭ ސްލިޕެއް. (ށ) މާކެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ އެކު މި މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤު ހޯދުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގެ ނަންބަރާއި ތާރީޚާއި އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުނު ޤައުމު ރަޖިސްޓްރާރަށް އަންގަންވާނެއެވެ. މި ހުށަހެޅުމުގެ ފައިލުކުރި ތާރީޚާ އެ ފަރާތުން ބޭރު ޤައުމުގައި ކުރިން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުން ފައިލުކުރި ތާރީޚާ ދެމެދު މުއްދަތަކީ 6 މަސް ދުވަހަށްވުރެ ގިނަ މުއްދަތަކަށް ކަނޑައެޅިގެންނުވާނެއެވެ. މުޅިދުނިޔޭގައި ދައުލަތްތަކުގެ ސަބަބުން އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤު. 10- (ހ) ރަސްމީ މަޢުރަޟެއްގައި ނުވަތަ ރަސްމީކޮށް ބަލައިގަނެވޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މަޢުރަޟެއްގައި ދައްކާ މުދަލަކާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކާ މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން އެ މާކު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި، އެ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް މަޢުރަޟުގައި ދައްކާފައިވާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އެ މާކު ރަޖިސްޓްރީކުރުމުގައި އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤު ލިބިދޭނެއެވެ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤު ބޭނުންކުރުމަށް އެދޭނަމަ، މާކު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި އެކަން ބަޔާންކުރަންވާނެއެވެ. (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤު ބޭނުންކުރުމަށް އެދިފައިވާނަމަ، މާކު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާތާ 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަޢުރަޟުގައި މުދަލު ނުވަތަ ޚިދުމަތް ދައްކާފައިވާކަމުގެ ލިޔުން ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ލިޔުމުގައި މަޢުރަޟުގެ ނަމާއި، މަޢުރަޟު ބޭއްވި ތަނާއި، މުދަލު ނުވަތަ ޚިދުމަތް ދެއްކި ތާރީޚު ހިމެނިފައިވާން ވާނެއެވެ. (ބ) މި މާއްދާގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤާ، މި މާއްދާގެ ދަށުން ލިބޭ އިސްކަންދިނުމުގެ ހައްޤު ގުޅިގެން ނުދާނެއެވެ. ދެވަނަ ބައި: ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގެ ޕްރޮސީޖަރު އިޖުރާއަތު. ހުށަހެޅުމުގައި ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ކަންކަން ފުރިހަމަކުރުން

ބެލުން؛ 11- (ހ). މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މާރކާއި ރަޖިސްޓަރީކޮށްދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން އަންނަނިވި ކަންކަން ރަޖިސްޓްރާރު ބަލަންވާނެއެވެ. (1) ހުށަހެޅުން ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހެޅި ތާރީޚަކީ މި ޤާނޫނުގެ 8 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ފައިލްކުރި ތާރީޚުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅުމަށް ބޭނުންވާ ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަވާ ހުށަހެޅުމެއްތޯ ބެލުން. (2) މި ޤާނޫނުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތުތަކަށް ހުށަހެޅުމުގައި ފުރިހަމަ ވެފައިވާތޯ ބެލުން. 3- ހުށަހެޅުމަކީ މި ޤާނޫނުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ބާރު ތަޢުލީމީގައި ރަޖިސްޓަރީކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާތީގެ ސަބަބުން އިސްތިސްނާވާގޮތުގެ ބަދަލު ހެކިތަކާ އެއީ ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް ނަމަ، އެ ހުށަހެޅުމުގައި އެ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތަކާއި ފުރިހަމަވޭތޯ ބެލުން. 4- ހުށަހެޅުމަކީ މި ޤާނޫނުގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން މަޢުލޫމާތުގައި ދެއްކިއްވުމުގެ ސަބަބުން އިސްތިސްނާވާގޮތުގެ ބަދަލު ހެކިތަކާ އެއީ ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް ނަމަ އެ ހުށަހެޅުމުގައި އެ މާއްދާގެ (ނ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުތުތަކާއި ފުރިހަމަވާތޯ ބެލުން. (ނ) ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅިގެން މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރު ބަލާބެލުމުގައި އެ ހުށަހެޅުމުގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު އަދި 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކުރާ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަ ނުވާކަމަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ ނަމަ، އަންނަނިވި ގޮތުގެ މަތީން އެ ހުށަހެޅުން އިސްލާހުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ރަޖިސްޓްރާރު ދޭންވާނެއެވެ. 1- ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތެއް ނަމަ 1 (އެކެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތެއް އަދި 2- ހުށަހެޅި ފަރާތަކީ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތެއް ނަމަ 2 (ދެ) މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތެއް. (ށ) މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅުން އިސްލާހުކުރުމަށް ދެވޭ މުއްދަތުގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަކޮށްފައި ނުވާ ނަމަ ބަލައިނުގަނެ އެ ހުށަހެޅުމަކީ ފައިލްކޮށްފައި ނުވާ ހުށަހެޅުމެއްގެ ގޮތުގައެވެ. (ރ) މި މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅުން އިސްލާހުކުރުމަށް ދެވޭ މުއްދަތުގައި މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 2 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ފުރިހަމަކުރަންޖެހޭ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަކޮށްފައި ނުވާ ނަމަ އެ ހުށަހެޅުމަކީ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުން ނުވާ ހުށަހެޅުމެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، އެކަން ހުށަހެޅި ފަރާތަށް އަންގަންވާނެއެވެ. (ބ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ 3 ވަނަ ނަންބަރު އަދި 4 ވަނަ ނަންބަރު ގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރު ބަލާބެލުމުގައި ބާރު ތަޢުލީމީގައި ރަޖިސްޓަރީކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާތީގެ ސަބަބުން އިސްތިސްނާވާގޮތުގެ ބަދަލު ހެކިތަކާ އެއީ ނުވަތަ މަޢުލޫމާތުގައި ދެއްކިއްވުމުގެ ސަބަބުން އިސްތިސްނާވާގޮތުގެ ބަދަލު ހެކިތަކާ އެއީ ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއްގައި އެ ކަމަށްވާ ގޮތް ގޮތުން މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ފުރިހަމަވާތޯ ޝަރުތުތަކަށް ފުރިހަމަކުރުމުގައި ނުވާ ނަމަ ބަލައިނުގަނެ އިސްލާހު ލިޔުމަކުން ބަޔާން ހުށަހެޅުމަށް ނުވާކަމަށްވާނެއެވެ.

ހުށަހެޅުން ޝާއިޢުކުރުން 12- މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޓްރޭޑްމާކެއް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އެދި ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމުގައި

މި ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރު އަދި 2 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަވެފައިވާ ކަމަށް ރަޖިސްޓްރާރަށް ގަބޫލުކުރެވޭ ނަމަ ރަޖިސްޓްރާރު އެ ހުށަހެޅުން އާންމުކޮށް ޝާއިޢުކުރަންވާނެއެވެ. ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް އިޢުލާނުކުރުން. 13- (ހ) ޓްރޭޑްމާކަކާއި ރަޖިސްޓަރީކުރަން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމެއް މި ޤާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝާއިޢުކުރުމުގެ 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި ޤާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުން ކުރެ ސަބަބެއްގެ ދަށުން އިއުތިރާޒުކުރުމުގެ ނޯޓިހެއް އިއުތިރާޒުކުރާ ސަބަބު ބަޔާންކުރުމާ އެކު މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ. (ށ) އެއްވެސް ފަރާތަކުން މާކެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމާ ދެކޮޅަށް މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އިއުތިރާޒުކުރުމުގެ ނޯޓިސް ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހަޅައިފި ނަމަ، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ރަޖިސްޓްރާރު ކަނޑައަޅާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އިއުތިރާޒުކުރާ ފަރާތުން އެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އިއުތިރާޒުގައި ހިމެނޭ މައްސަލައާ ގުޅޭ ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތާއި، ކަމާ ގުޅޭ ހެއްކާއި، އެ ފަރާތުގެ ހުށަހެޅުންތައް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (ނ) މާކަށް ރަޖިސްޓަރީކުރުމާ ދެކޮޅަށް އިއުތިރާޒުކުރުމުގެ ނޯޓިސް އެއްވެސް ފަރާތަކުން ހުށަހެޅުމާ އެކު އެފަދަ ނޯޓިސް ހުށަހަޅާފައިވާކަން މާކު ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ރަޖިސްޓްރާރު އަންގައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދޭ ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އިއުތިރާޒުކުރުމުގެ ނޯޓިހެއް އެ ފަރާތުން ދޭން ބޭނުންވާ ޖަވާބެއް 3 (ތިނެއް) މަސް ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ދިނުމުގެ ފުރުޞަތު ރަޖިސްޓްރާރު ދޭންވާނެއެވެ. (ރ) މާކަށް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހެޅި ފަރާތުން އިއުތިރާޒުކުރުމުގެ ނޯޓިހަށް ޖަވާބު ދީފައިވާ ނަމަ، އެ ޖަވާބުގެ ކޮޕީއެއް އިއުތިރާޒުކުރުމުގެ ނޯޓިސް ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ދީ، ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަން އަނގަބަހުން ހުށަހެޅުމަށް ދެ ފަރާތުން އެދޭ ނަމަ އެ ފުރުޞަތު ރަޖިސްޓްރާރު ދޭންވާނެއެވެ. ޓްރޭޑްމާކު ރަޖިސްޓަރީކުރުން ޤާނޫނު މަނާކުރާ ގޮތްތައް. 14- (ހ). އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ނިޝާންތައް ޓްރޭޑްމާކުގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް ގޮތަކަށް ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްނުދެވޭނެއެވެ. 1- ފަރަގުކުރެވޭ ވަކި ޚާއްސަވާ ސިފައެއް އެ ނިޝާނުގައި ނެތުން. 2- އެ ނިޝާނުގައި އެކުލެވޭ ހަމައެކަނި ވިޔަފާރިގައި އެ ނިޝާން ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއްގެ ބާވަތް ނުވަތަ ފެންވަރު ނުވަތަ މިންވަރު ނުވަތަ އަގު ނުވަތަ މުދަލެއް އުފައްދާފައިވާ ނުވަތަ ސަޕްލައިކޮށްފައިވާ ތަން ނުވަތަ ވަގުތު ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ފޯރުކޮށްދިން ވަގުތު ކެރެކްޓަރިސްޓިކްސް ބޭނުންކުރެވޭ ނުވަތަ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތުގެ އެ ނޫން ވެސް ކެރެކްޓަރިސްޓިކްސް ބޭނުންކުރެވޭ ފަރަގުކޮށް ކަމުގައިވުން. 3- އެ ނިޝާނުގައި އެކުލެވޭ ހަމައެކަނި އެ ވަގުތަކު އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ބަސްމަގުގައި ނުވަތަ އިސްތިއުމާލުކޮށްފައިވާ ވިޔަފާރީގެ ބަޒީ އާދަކާދައިގައި މުދަލެއް ނުވަތަ

ޚިދުމަތްތަކުގެ އާންމު ފާހަގައަކަށް ވުން ނުވަތަ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ އާންމު ނަމަކަށް ވުން ނުވަތަ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޖިންސް ނުވަތަ ސައިންޓިފިކް ނަމުގެ ގޮތުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ނަމަކަށް ވުން. 4- އެ ނިޝާނުގައި އޮޅުވާލާ ހަމައެކަނި ބައްޓަމަކީ އެ މުދަލުގެ ޠަބީޢަތާ ގުޅިގެންވާ ބައްޓަމަކަށް ވުން. ނުވަތަ މުދަލުގެ ފަންނީ ނަތީޖާއެއް ނުވަތަ އަމަލީ ފައިދާއެއް ހާސިލް އެ ބައްޓަމުން ކަމަށް ވުން ނުވަތަ އެ ބައްޓަމުން މުދަލަށް އެކަށީގެންވާ ޤީމަތު ކުރިއެރުމެއް ލިއްބައިދޭ ބައްޓަމަކަށް ވުން. 5- އެއީ އާންމު ސުލޫކާ ހަމަތަކާ ޚިލާފު ފާހަގައެއް ކަމުގައި ވުން 6- އެ ނިޝާނުގެ ސަބަބުން އާންމުންނަށް ނުވަތަ ވިޔަފާރިގައި ހަރަކާތްތެރިވާ ފަރާތްތަކަށް މުދަލުގެ ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޖިއޮގްރަފިކަލް އަސްލު ނުވަތަ ބާވަތް ނުވަތަ ފެންވަރު ނުވަތަ އެ ނޫން ސިފަ މުދަލުގެ ނުވަތަ ޚިދުމަތުގެ ހާލަތު ސިފަތައް އޮޅޭފަދަ ނުވަތަ އޮޅުން އަތުވެދާފަދަ ނިޝާނަކަށްވުން. 7- ދައުލަތްތަކުގެ ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކުގެ ނުވަތަ ކަމާބެހޭ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ޖަމާޢަތްތަކުގެ ރަސްމީ ހޮޅުއަށި ފާހަގަކުރާ ހިމާޔަތް އެ ނޫން ފާހަގަތަކާއި އެ ނިޝާނަކީ އެއްފަދަ ތަކެތި ހިމެނޭ އޮޅުވާލެވޭފަދަ ނިޝާނެއް ކަމުގައި ވުން.

I- ދައުލަތްތަކުގެ ދިދަތައް. II- ދައުލަތްތަކުން ރަސްމީ ހައިސިއްޔަތުން ދީ ޕެރިސް ކޮންވެންޝަންގެ އާޓިކަލް 6*ter*(3)(a) ގެ ދަށުން ޑަބްލިއުއައިޕީއޯއަށް އަންގާފައިވާ އަސްލަކީ އަދި ސަމާލު ނިޝާންތަކާއި ދައުލަތުގެ ރަސްމީ ނިޝާންތަކާއި އެ ނޫން ފަދަ އެއްވަރު އެންމެހައި ނިޝާންތަކާއި ފާހަގަތައް. III- ޕެރިސް ކޮންވެންޝަންގެ އާޓިކަލް 6*ter*(3)(b) ގެ ދަށުން ޑަބްލިއުއައިޕީއޯއަށް އަންގާފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުއައްސަސާތަކުގެ ދިދަތަކާއި އަސްލަކީ އަދި ސަމާލު ނިޝާންތަކާއި، ކުރުކޮށް ލިޔާ ނަންތަކާއި އެހެނިހެން ރަސްމީ ނިޝާންތަކާއި ފާހަގަތައް. IV- މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 7 ވަނަ ނަންބަރުގެ (I) އިން ފެށިގެން (III)ގެ ނިހާޔަތަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތަކެތީގެ ހެރަލްޑިކް ބާވަތުގެ ނަކަލުތައް. 8- އެ ނިޝާނަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރުން ޤާނޫނީ ގޮތުން މަނާކޮށްފައިވާ ނިޝާނެއްކަމުގައި ވުން.

(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) އެހެން އޮތް ނަމަވެސް އެއްވެސް ނިޝާނެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރީގައި ދިގު މުއްދަތަކަށް ބޭނުންކުރުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އެ ނިޝާނަށް ތަފާތު އަމިއްލަވަންތަ ސިފައެއް ލިބިފައިވާ ނިޝާނެއް ކަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރަން ނުވަތަ ކަޑަތުން ނިންމިދާނެއެވެ. އަދި އެފަދަ ހާލަތެއްގައި އެ ނިޝާނަކީ މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެ ވަނަ ނަންބަރު ނުވަތަ ތިން ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ނިޝާނެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، އެފަދަ ނިޝާނެއް ޓްރޭޑްމާކެއްގެ ގޮތުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިދާނެއެވެ. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރު އެހެން އޮތް ނަމަވެސް، މާކެއް ބޭނުންކުރަމުން ގަސްތުކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތްތަކުގެ ޖިއޮގްރަފީ އެ މާކެއް ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހަޅައި ފެށުމާ ކުރިން ބޭނުންކޮށް. އެހެން ފަރާތްތަކުގެ ބަހައްޓާ ބިޑިގެން ޓްރޭޑްމާކާއި ރަޖިސްޓަރީ ކަނޑައެޅުން ފާހަގަކޮށްފައެވެ؛ 15 (ހ) އަންނަނިވި ބާވަތުގެ ނިޝާނެއް ޓްރޭޑްމާކެއްގެ ގޮތުގައި

ރަޖިސްޓަރީކޮށްދިނުން ނުވާނެއެވެ. 1- ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނިޝާނަކީ، I) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި އެހެން ފަރާތަކުން ކުރިން ހުށަހަޅާ އެ ފަރާތަކުން ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ މާކާ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ މާކާކަންފަދައިން، II) ރަސްމީކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާ ނިޝާން ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކީ ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ މާކާއި ނިސްބަތްވާ މުދަލާއި ނުވަތަ ޚިދުމަތާ ސީދާ އެއް ގޮތް ނުވަތަ އެއް ވައްތަރު، މުދަލަކަށް ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް ވުން. އަދި III) ނިޝާނެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން އާންމުންނަށް އޮޅޭ ގޮތް ދިމާވުން. 2- ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނިޝާނަކީ؛ I) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ނުވަތަ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގައި އެހެން ފަރާތަކުން ކުރިން ހުށަހަޅާ އެ ފަރާތަކުން އާއްމަކަށް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިނުވާ މާކާއެއްގެ ސައްބަ ހުށަހެޅުމެއްގައި ހިމެނޭ ނިޝާނަކާއި ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ ނިޝާނަކަށްވުމާއި، II) އެ ދެ ނިޝާން ވެސް ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކީ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް ވުން. އަދި III) އެފަދަ ނިޝާނެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން އާންމުންނަށް އޮޅުމެއް ދިމާވުން. 3- ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނިޝާނަކީ؛ I) މަޝްހޫރު މާކާ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ ނިޝާނަކަށްވުމާއި، II) އެ ނިޝާން ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކީ މަޝްހޫރު މާކު ނިސްބަތްވާ މުދަލާއި ނުވަތަ ޚިދުމަތާ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް ވުން. އަދި III) އެފަދަ ނިޝާނެއް ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން އާންމުންނަށް އޮޅުމެއް ދިމާވުން. 4- ރަޖިސްޓަރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނިޝާނަކީ؛ I) މަޝްހޫރު ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ މާކާ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ ނިޝާނަކަށްވުމާއި، II) އެ ނިޝާން ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކީ މަޝްހޫރު ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ މާކު ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތާ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްފަދަކަމުގެ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް ނުވި ނަމަވެސް، III) އެ ނިޝާން ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން އެ ނިޝާން ނިސްބަތްވާ މުދަލާއި ނުވަތަ ޚިދުމަތާއި މަޝްހޫރު ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ މާކުގެ ވެރިފަރާތާ ދެމެދު ގުޅުމެއް އޮތްކަން ދައްކުވައިދިނުން އަދި IV) އެ ނިޝާން ބޭނުންކުރުމުގެ ސަބަބުން ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ މަޝްހޫރު މާކުގެ ވެރިފަރާތަށް ނުވަތަ އެ ފަރާތުގެ މަސްލަހަތަށް ގެއްލުންވުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތުން. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ބޭނުމަށް ޓަކައި މާކާ ސީދާ އެއްގޮތް ނިޝާނެއް ބޭނުންކުރަނީ އެ މާކު ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތާ ސީދާ އެއްގޮތް މުދަލަކާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކާ ގުޅޭގޮތުން ކަމަށް ވާނަމަ އެކަމުގެ ސަބަބުން އޮޅުން ފުރުޞަތު އޮތް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. (ށ) މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރުން ފެށިގެން 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ ނިޔަލަށް ހުރި ނަންބަރުތަކުގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ބާވަތުގެ ނިޝާންތަކުގެ އިތުރުން، ކޮޕީރައިޓް ނުވަތަ އިންޑަސްޓްރިއަލް ޑިޒައިންސްއާ ބެހޭ ގާނޫނުގެ ދަށުން 3 ވަނަ ފަރާތަކަށް ލިބިދީފައިވާ ޙައްޤު މުދަލެއްގެ ބަޔެއްގެ ދަށުން އެ

ނިޝާން ބޭނުންކުރުން މަނާކޮށްފައިވާ ނަމަ އެ ނިޝާން ރަޖިސްޓްރީ ކޮށެއް ނުދެވޭނެއެވެ. (ރ) ރަޖިސްޓްރީކުރަން ހުށަހެޅިފައިވާ ނިޝާނަކީ ނުރަނގަޅު ނިޔަތެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކުރަން ހުށަހެޅިފައިވާ ނިޝާނެއް ކަމުގައިވާ ނަމަ އެފަދަ ނިޝާނެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށް ނުދެވޭނެއެވެ. (ބ) އަންނަނިވި ހާލަތްތަކުގައި އަންނަނިވި ސަބަބުތަކަށް ފުރިހަމަކުރުމާ އެކު ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ އަދި މި ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މާކު ބޭނުންކުރަމުންދާ ފަރާތަކަށް އެހެން ފަރާތަކުން އެ މާކު ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހެޅުން ހުއްޓުވިދާނެއެވެ. 1- އެހެން ފަރާތަކުން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކީ އާދޭ ބޭނުންކުރަމުންދާ މާކާ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްވައްތަރުގެ މާކަކަށް ވެފައި، އެ ދެ މާކު ނިސްބަތްވާ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކީ ސީދާ އެއްގޮތް ނުވަތަ އެއްވައްތަރުގެ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތަކަށް ވުން. 2- އެހެން ފަރާތަކުން މާކު ރަޖިސްޓްރީކުރަން ހުށަހެޅުމުގެ ކުރިން މަދުވެގެން 6 (ހައެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަކަށް އެ ފަރާތުގެ މާކު ކޮމާޝަލްކޮށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރަމުން ގޮސްފައިވާކަމުގެ ހެކި ހުށަހެޅުން. 3- އެ ފަރާތުގެ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތް އާންމުކޮށް ވިއްކަން ކަސްޓަމަރުން ހުރިކަން ނުވަތަ އެ މުދާ ނުވަތަ ޚިދުމަތަކީ ބާޒާރުގައި ބަލައިގަންނަ މުދަލެއް ނުވަތަ ޚިދުމަތެއް ކަމުގެ ހެކި ހުށަހެޅުން؛ އަދި އެ ފަރާތުގެ މުދާ ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ބޭނުމުގައި ހުށަހެޅުމުގެ ފަހުގެ ހާލަތުން. މުދާ ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް އިޢުތިރާޟުކުރެވޭނެ ސަބަބުތައް އެއްގޮތް ބޭނުން؛ 16 (ހ) ގާނޫނުގެ ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ގޮތުން މި ގާނޫނުގެ 14 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން އެ ހުށަހެޅުމުގައި ފުރިހަމަވޭތޯ ބެލުމަށް ބަލައި އަދި ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މާކު މި ގާނޫނުގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާނަކުރުމުގެ ތެރެއަށް ފޯރާ ބާވަތުގެ ބަޔަކީ އެ ހުށަހެޅުމެއް ރަޖިސްޓްރާރު ދިރާސާކުރަންވާނެއެވެ. (ށ) ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ބާވަތް މި ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އިޢުތިރާޟުކުރުމުގެ ނޯޓިސް ނުވަތަ އެފަދަ އެއް ނޯޓިސްދޭން ގިނަ ނޯޓިސް ހުށަހަޅާފައިވާ ނަމަ، މި ގާނޫނުގެ 15 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި ވޯދީ ބަދަލުތަކެއް އެ ރަޖިސްޓްރާރު ދިރާސާކުރަންވާނެއެވެ. (ނ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ހުށަހެޅުން ދިރާސާކުރުމުގެ ފަހުން ރަޖިސްޓްރީކޮށްދިނުން ނިޔާ ކަމަށް ރަޖިސްޓްރާރަށް ފެނިއްޖެ ނަމަ، މާކު ރަޖިސްޓްރީކޮށްދިނުން ނޫން ސަބަބުތައް ބަހައްޓާ އެކަން، ހުރިހާ ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ފަރާތަށް ރަޖިސްޓްރާރު އަންގަންވާނެއެވެ. އަދި އެއިރުން އަންގާ އެއްވެސް މުއްދަތުގެ، ހުށަހެޅުން އަނބުރާ ގެންދިޔުމާ، ނުވަތަ އިސްތިސްނާކުރުމުގެ ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރީކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދެ ފަރާތް ބައްދަލުވުން ހުށަހެޅުމަށް ފަރާތުން ދުވަހުގެ 2 (ދެ) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ރަޖިސްޓްރާރަށް ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ. (ރ) މި

މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން އަންނަނިވި ދޮޅަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަމަލުކޮށްފައިވާ ނަމަ، މާލީ ރަޖިސްޓްރާރުން ރަޖިސްޓަރީގައި އިންތިޚާބުކުރަންވާނެއެވެ. (1) ހުށަހެޅުން އަނބުރާ ގެންގޮސްފައިވުން؛ ނުވަތަ (2) ހުށަހެޅުން އިސްތިޢުފާދީފައިވުން؛ ނުވަތަ (3) ރަޖިސްޓްރާރުން ނިމުމަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބަކާ ގުޅިގެން އެއްވެސް ކަމެއް ފާހަގަކޮށް ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާފައިވުން. (ބ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުށަހެޅުން އިސްތިޢުފާދީފައިވާނަމަ، ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރާރުން ނިމުމަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބަކާ ގުޅިގެން އެ ފަރާތުން ދޫކޮށް ބަޔާނާއި ހުށަހެޅުމުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ނަމަ، އަދި އެ ހުށަހެޅުމަކީ އެ ހުށަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މާލީ ރަޖިސްޓްރާރުން ކަމުގައި ރަޖިސްޓަރުގައި ގެއްލޭނެ ނަމަ، ރަޖިސްޓަރީން އިންތިޚާބުކުރަންވާނީ މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ. (ޅ) މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅި ފަރާތުން އިސްތިޢުފާދީފައި ވިޔަސް ނުވަތަ ރަޖިސްޓްރާރުން ނިމުމަކުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބަކާ ގުޅިގެން އެ ފަރާތް ދޫކޮށް ބަޔާނާއި ހުށަހެޅުމުގެ ހުށަހަޅާފައި ވިޔަސް، އެ ހުށަހެޅުމަކީ ވެސް އެ ހުށަހެޅުން ނިސްބަތްވާ މާލީ ރަޖިސްޓްރާރުން ނިމުމަކުން ރަޖިސްޓަރީން ވަކިކުރެވޭނަމަ، މާލީ ރަޖިސްޓްރާރުން ރަޖިސްޓަރުގައި އިންތިޚާބުކުރަންވާނެއެވެ. (ކ) މި މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ދުރުކުރުމުގެ ސަބަބުން މާލީ ރަޖިސްޓްރާރުން ނިމުމަކުން ރަޖިސްޓަރީން ވަކިކުރުމަށްފަހު، މާލީ ރަޖިސްޓްރާރުން ހުށަހަޅާފައިވާ ފަދަ ނުވަތަ ހަމަ ދުވަހުގެ ބަޔާނާ ދުވަސްތަކުން ބަޔާނަކާ ނަމަ، ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމަކާ ގުޅޭގޮތުން އިންތިޚާބުކުރަންވާނީ އަންނަނިވި ވަކިކުރުންނެވެ. (1) މި މާއްދާގެ (ނ) އިން ފެށިގެން (ޅ)ގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ ދުވަހުގެ ނުވަތަ ހުށަހެޅުމުގެ އެ ބަދަލު ގެނެވޭނީ އިތުރުކުރުން؛ އަދި (2) އެ ދުވަހުގެ ނުވަތަ ހުށަހެޅުމުގެ އެ ބަދަލު ގެނެވޭނީ ވަކިކޮށްގެން ކަނޑައެޅުމުގެ މި މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެ މާލީ ދުވަސް ބަޔާންކުރުމުން. (ހ) ރަޖިސްޓްރާރުން އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މާލީ ދުވަސްތަކުން މި މާއްދާގެ (ރ) އަދި (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ ހުށަހެޅުމުގެ ދުވަސްތަކުގައިވާ ހާލަތު ރަޖިސްޓަރީން ވަކިކުރުމަށް ނަމަ، އެ މާލީ ރަޖިސްޓަރުން ނިސްބަތުން، މި ޤާނޫނުގެ 19 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ރަޖިސްޓަރީ އިންތިޚާބުކުރަންވާނެއެވެ. ހުށަހެޅުން ވަކިކުރުމުގެ އިސްތިޢުފާދިނުމާއި އަނބުރާ ގެންދިއުން؛ 17 (ރ) މާލީ ބަދަލުވެ ގެންދިއުން ފިޔަވައި، އަދި ހުށަހެޅިގެންވާ ބާޠިލްކޮށްފައިވާ ހުއްޓާ ނުވަތަ ހުށަހެޅުމުގެ ލިސްޓު ފާހަގަކުރުން ފިޔަވައި، މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން މާލީއާ ރަޖިސްޓަރީން ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމާއި ރަޖިސްޓަރުކުރުމުގެ ގަވާއިދުގެ ތަރުތީބުން ކޮށްގެން މަސައްކަތްތަކުގައި ވެސް، ހުށަހެޅުން ވަކިކުރުމާއި

އިސްލާހުކުރުމުގެ އިންތިޒާމު ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އަދި އެފަދައިން އިސްލާހުކުރުމުގައި އެ ހުށަހެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ހިމެނޭ ހިނގުމުގެ ލިސްޓް ހަމަޖެހިފައިވާނެއެވެ. ނުވަތަ އާދައި ހިސާބު މުދާ ނުވަތަ ހިނގުމަކީ ތަދުކުރުމުގައިވާނެއެވެ. (ހ) މާއްދާގެ ތަފްސީލުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމަށްފަހު ކޮންމެ ވަގުތެއްގައި ވެސް، ހުށަހެޅުން އަނބުރާ މާއްދާގެ ހުށަހެޅުމާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުން އެއީ ހުށަހެޅުންތަކަށް ބަހައިލުން؛ 18 (ށ) މި ގާނޫނުގެ ދަށުން މާއްދާގެ ތަފްސީލުކޮށްދިނުމަށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެއް ތަފްސީލުކުރުމުގެ ބަލައިގަނެވޭ ފަދަ ކޮންމެ ކަމެއްގައި ވެސް ހުށަހެޅިފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ހިމެނޭ ހިސާބު ލިބިގެން ނޫނީ އުފެދިފައިވާ ހުށަހެޅުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދާ ނުވަތަ ހިމެނޭ ހިސާބެއް ފަދަ ނުވަތަ އެކަމަކު ގުޅޭ ހުށަހެޅުންތަކާއި ބަދަލުގެ އިންތިޒާމު ހުށަހެޅުން ހުށަހަޅާ ފަރާތަށް ލިބިގެންވެއެވެ. (ހ) މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅުމާއި ބައްލަވައި ނަމަ، އެފަދައިން ބަދަލާ ކޮންމެ ހުށަހެޅުމެއް ވަކި މިންވަރު ހުށަހެޅުމާގެ ފުރިހަމަ ބަލަހައްޓައެވެ. (ނ) މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ހުށަހެޅުމާ ބައްލަވައި ނަމަ، އެފަދައިން ބަދަލާ ކޮންމެ ހުށަހެޅުމާ ވަގުތުކޮށް ޤާނޫނު ފުރިހަމަ ބަލަހައްޓާނީ ތެރެއިން ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުން ވަގުތުކޮށް ޤާނޫނެވެ. އަދި ތެރެއިން ހުށަހެޅުމުގެ ދަށުން އިސްލާހުދިނުމުގެ ބައިތަ ފިޔަވަޅާ ނަމަ، ބަދަލާއި ހުށަހެޅުންތަކުގެ މައްސަލަ ވެސް އެ ބައިތަ ދިމާއްސާނާނެއެވެ. އަދި މި ގާނޫނުގެ 12 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ ހުށަހެޅުން ސަރުކާރުގަވާސް އެ ހުށަހެޅުން ބަދަލުގެ ކުރިން ކަމުގައިވާ ނަމަ، އެ ވަކިވަކި ހުށަހެޅުންތައް ސަރުކާރުކުރުވުން ފުރިހަ ކަމުގައި ބަލާނީ، ތެރެއިން ހުށަހެޅުން ސަރުކާރުކުރި ފުރިހަމައެވެ. މާލީ ތަރައްޤީކޮށްދިނުން.

19. ތަރައްޤީކޮށްދިނުމުގެ އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ބޮޑުކުރާ މާލީ ތަރައްޤީކޮށްދިނުން، މި ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާގެ (އ)ގެ ދަށުން ތަރައްޤީކުރާ ނިންމައިދީ ނަމަ، އެ މާލީ ތަރައްޤީކުރުމަށް، މާލީ ތަރައްޤީކުރުމާއިބެހޭ ސަރުކާރުކުރަންވާނެއެވެ. އަދި ހުށަހެޅި ފޮނުވަން މާލީ ތަރައްޤީކުރާ ސަރުކާރުގެ ދުވަސްވަނީއެވެ. ތަރައްޤީކުރާ ދުވަހެވެ. 20. މި ގާނޫނުގެ ދަށުން ތަރައްޤީކުރުމާ ބޮޑުކުރާ ތަރައްޤީކުރާ ދުވަހަށް، އެ މާލީ ތަރައްޤީކޮށްދިނުމާ ތަރައްޤީ ފިޔަވަޅު 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ދުވަހެވެ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

އެޖެންޑާގެ، މާއްދާ މި 20 ވަނަ މާއްދާއާ ހަމައެކު، އެ ދެން ތަރައްޤީ ކުރުމުގެ ބައި މާއްދާ މި ނިމުނީ. ދެން އޮތީ ތަރައްޤީ އާ ކުރުމައި، އިސްލާހުކުރުމައި، ބާކީކުރުމައި އެވައިލާ. އެޖެންޑާ، މިހާތަން މައްދުގެ

މަސައްކަތް އަޅުގަނޑުމެން މިގޮތަށް ނިންމައިލާނަން. ދެން ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިއްތިފާޤުވެއްޖާ މާދަމާ ކޮމިޓީގެ ބައްދަލުވުމެއް ބާއްވާނީ. މިހިސާބުން ކޮމިޓީ ނިމުނީ.